

BS/2011029534 / 14-9-2011

Ministerie van Defensie

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Spui 32
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon
mr. K.J. Bregman

T 070 318 84 64
MDTN *06 501 88464
F 070 318 84 37
kj.bregman@mindef.nl

Onze referentie
BS2011029534

Bijlage
Nota onderzoek 14-07-2011
met bijlagen

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Datum 17-10-2011
Onderwerp WOB-verzoek

Geachte

Bij brief van 28 juli 2011 heeft u bij het ministerie van Defensie een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur ingediend. In deze brief verzoekt u om een kopie van het proces-verbaal van het begraven van overleden personen op de compound in Srebrenica in 1995 en alle onderliggende documenten met betrekking tot dit graf.

In antwoord op uw verzoek bericht ik u als volgt.

Maandag 20 juni jl. verklaarde de minister van Defensie zich in Nieuwsuur bereid mee te helpen met het zoeken naar de locatie van het noodgraf te Potocari. Naar aanleiding hiervan is een onderzoek ingesteld. De nota hierover d.d. 14 juli 2011 en de bijlagen (een foto van de vermoedelijke locatie van het noodgraf, een mutatie-rapport Srebrenica van de KMar en een Report on the investigation into the location of a temporary Grave at Potocari) besluit ik openbaar te maken en treft u als bijlagen bij dit besluit aan. In deze documenten zijn namen onleesbaar gemaakt met een beroep op artikel 10, tweede lid, onder e, van de WOB (eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer).

Naar aanleiding van een eerder WOB-verzoek naar documenten met betrekking tot het begraven van personen op de compound in Srebrenica is aangegegeven dat documenten hierover zich mogelijk als bijlagen in het debriefingsarchief bevinden. Deze debriefingsformulieren en eventuele bijlagen daarbij maak ik niet openbaar met een beroep op artikel 10, tweede lid, onder e en g van de WOB. Het belang van de persoonlijke levenssfeer, het belang dat geen onevenredige benadeling plaatsvindt van de betrokken militairen en het belang van de krijgsmacht dat uitgezonden militairen bereid blijven om verklaringen af te leggen over wat zij hebben meegemaakt wegen zwaarder dan het belang van openbaarmaking van de verklaringen. Anonimisering van deze verklaringen is niet mogelijk, gelet op de beperkte kring van personen en de herleidbaarheid tot personen op basis van de verstrekt informatie. Betrokkenen zouden door openbaarmaking van de verslagen onevenredig worden benadeeld. Daarbij verwijs ik u naar de uitspraak van de Raad van State van 19 januari 2011 (zaaknummer 201002565) over de debriefingsverklaringen. Daarbij teken ik aan

dat ten behoeve van het lokaliseren van het noodgraf deze debriefingsverklaringen wel geraadpleegd zijn en dat de hieruit voortgekomen relevante informatie is verwerkt in de hiervoor genoemde nota van 14 juli 2011.

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Met betrekking tot uw verzoek naar het proces-verbaal van het begraven van de overleden personen kan ik u het volgende aangeven. In het NIOD-rapport is een beschrijving opgenomen van het noodgraf (deelstudie Srebrenica-rapport: 'Dutchbat III en de bevolking: medische aangelegenheden' p. 68-69). Het NIOD verwijst daarvoor naar vertrouwelijke debriefingsverklaringen en naar het hierboven genoemde mutatie-rapport van de KMar waarin is opgenomen dat er personen zijn begraven op de compound en dat hiervan proces-verbaal is opgemaakt. Het NIOD verwijst niet expliciet naar het proces-verbaal. Zoals reeds aangegeven in het NIOD-rapport ('Srebrenica een 'veilig' gebied', p. 3235) zijn de archieven van Dutchbat I en II in de enclave achtergebleven en bij het verlaten van Srebrenica door Dutchbat III in zijn totaliteit vernietigd. Voor de volledigheid merk ik op dat Dutchbat III bij de noodvernietiging ook het eigen archief heeft betrokken. Niet in alle gevallen zijn naar Nederland gezonden duplicaten van rapportages bewaard gebleven. Bij het Ministerie van Defensie is het door u gevraagde proces-verbaal niet aangetroffen.

Datum
17-10-2011
Onze referentie
BS2011029534

Hiermee hoop ik u voldoende geïnformeerd te hebben.

De Minister van Defensie
Voor deze,
De secretaris-generaal,

drs. A.H.C. Annink

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie (t.a.v. de Directie Juridische Zaken), Postbus 20701, 2500 ES Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.

Minister van Defensie

**Nederlands Instituut
Militaire Historie**Van Alkemadelaan 357
MPC 58 A
Postbus 90701
2509 LS Den Haag
www.defensie.nl/nimh**Directeur**
Drs. P.H. Kamphuis

nota

Onderzoek localiseren Noodgraf Potocari

Datum
14 juli 2011**Onze referentie**
NIMH 2011 27807**Door tussenkomst**
CDS, Gen P.J.M. van U
SG, Drs. A.H.C Annink

1) Inleiding

Op 9 juni 2011 jl. deed de Rechtbank Middelburg uitspraak in het beroep van de voormalig Dutchbat III-militair tegen de Minister van Defensie. Het beroep werd op de meeste punten ongegrond verklaard. De rechtbank concludeerde dat het besluit alleen voor vernietiging in aanmerking komt voor zover betrekking hebbend op de locatie in de alinea gemarkeerd met D op pagina 212 van het feitenrelaas. Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) ontving deze uitspraak op 14 juni ter informatie van DJZ. Maandag 20 juni verklaarde de Minister van Defensie zich in het televisieprogramma Nieuwsuur bereid mee te helpen met het zoeken naar de locatie van het noodgraf te Potocari. Diezelfde dag waren – met instemming van de CLAS, die eigenaar is van het zogeheten Debriefingsarchief Srebrenica – de eerste voorbereidende werkzaamheden voor het onderzoek gestart. Op donderdag 23 juni kwam, onder voorzitterschap van D-NIMH, een werkverband bijeen, bestaande uit vertegenwoordigers van DJZ (), Defensiestaf (), CLAS () en NIMH (drs. P.H. Kamphuis,). De beschikbare informatie werd geanalyseerd en een plan van aanpak voor aanvullend onderzoek vastgesteld.

De heer werd op woensdag 29 juni door drs. Kamphuis, en in een plezierig verlopen gesprek uitvoerig geïnformeerd over het verloop van het onderzoek. De heer is hierbij geïnformeerd over het onderzoekspad en er nadrukkelijk op gewezen dat de onderzoekers enerzijds de toegezegde vertrouwelijkheid in relatie tot de debriefingverklaringen hebben te eerbiedigen en dat zij anderzijds bij het achterhalen van adressen en het benaderen van individuele veteranen die mogelijk over relevante informatie beschikken, de Privacywetgeving hebben te eerbiedigen.

*Bij beantwoording datum
onze referentie en betref-
vermelden.*

2) De bevindingen

- a) Eerste aangrijpingspunt vormde de kaartcoördinaat (CP64489120). Deze kaartcoördinaat die door de heer in zijn beroepsprocedure was ingebracht, was afkomstig uit noot 373 van D.C.L. Schoonoord, *Dutchbat III en de bevolking: medische aangelegenheden* (Amsterdam, 2002) 68. De kaartcoördinaat is ingetekend op kaarten uit de M-709 serie (schaal 1: 50.000). In eerste instantie is gebruik gemaakt van een kaart uit 1995, met als gridstelsel WGS 84. De locatie van het noodgraf zou zich op de weg Potocari – Bratunac bevinden. Deze locatie bevindt zich op geruime afstand van de compound en werd, mede op grond van andersluidende informatie uit andere bronnen, als niet waarschijnlijk beschouwd. Tijdens

het onderzoek werd een kaart uit 1992 aangetroffen, met als gridstelsel ED 50. Op deze kaart werd de exercitie herhaald, met als resultaat dat het noodgraf zich aan de oostkant van de compound zou bevinden. Dit resultaat kon niet worden niet gestaafd door andere aanwijzingen. Bij NIOD-onderzoeker D.C.L. Schoonoord is navraag gedaan naar de herkomst van de kaartcoördinaat. Laatstgenoemde heeft zijn bron, een functionaris van de KMar, genoemd en daarbij ongevraagd opgemerkt een onzorgvuldigheid in de totstandkoming van de kaartcoördinaat niet uit te sluiten. Vervolgens is contact opgenomen met de (voormalige) KMar-functionaris die bevestigde dat het kaartcoördinaat overeenkwam met dat in zijn zakboekje. Voor betrokkene was niet (meer) duidelijk hoe het kaartcoördinaat was bepaald. In zijn aantekenboekje uit juli 1995 staat nog iets anders te lezen, namelijk 'vak geel 2'. Betrokkene wist deze opmerking 16 jaar later niet meer te duiden; hetzelfde geldt voor de commandant van de SSV-compagnie van Dutchbat III, destijds verantwoordelijk voor de compound. De onderzoekers kwamen tot de slotsom dat de kaartcoördinaat onvoldoende houvast biedt voor de plaatsbepaling.

- b) Een zoekslag in het Debriefingsarchief Srebrenica leverde twee fotokopieën (zwart/wit) van foto's van het noodgraf op. De beide foto's zijn iets ten zuiden van het noodgraf in noordelijke richting genomen. Pogingen om de vermoedelijke makers van de foto's te achterhalen hadden beperkt resultaat. De originele foto's zouden, zo was de verwachting, meer details kunnen bieden en aldus de lokalisering vergemakkelijken. De eerste veteraan kon gemakkelijk worden achterhaald, was tot medewerking bereid, maar had helaas de gezochte foto niet meer in zijn bezit. Met de tweede veteraan kon, alle inspanningen van het CLAS ten spijt, nog geen contact worden gelegd. De heer deelde tijdens het gesprek op 29 juni mee dat hij informatie had dat een derde veteraan ook over een foto van het noodgraf zou beschikken. Deze veteraan is inmiddels getraceerd.
- c) De fotokopieën zijn door tussenkomst van de Defensiestaf voor analyse voorgelegd aan de MIVD respectievelijk het ISTARbataljon. Deze instanties zijn onafhankelijk van elkaar tot een zelfde (voorlopige) plaatsbepaling gekomen.
- d) Uit een door het NIMH, met toestemming van CLAS, uitgevoerde analyse van de relevante verklaringen uit 1995, is gebleken dat verschillende gedebriefden in hun verklaringen hebben gesproken over een noodgraf. In deze verklaringen loopt het aantal ter aarde bestelden uiteen van vijf tot negen. Uit een nadere analyse van de verklaringen van diegenen die daadwerkelijk op enigerlei wijze bij de ter aarde bestelling waren betrokken, komt naar voren dat in het noodgraf hoogstwaarschijnlijk vijf stoffelijke overschotten zijn begraven. Deze conclusie wordt bevestigd door het "mutatierapport Srebrenica" dat de KMar op 17 juli 1995 heeft opgesteld. Door tussenkomst van de DJZ wordt getracht, het relevante proces-verbaal c.q. processen-verbaal bij het Openbaar Ministerie te achterhalen. In het mutatierapport worden signaleringen gegeven van de ter aarde bestelden, waarbij in een geval één naam wordt vermeld (vrouwspersoon (moslim), leeftijd ongeveer 70 jaar, genaamd Behara (onleesbaar gemaakte achternaam)). Volgens het eerder genoemde NIOD-rapport, 68, zou het Behara Delilović betreffen.
- e) Een gedebriefde militair heeft aangegeven dat zij destijds opdracht had gekregen van het kader van het geniepeloton om een houten bord te

maken ter indicatie van het noodgraf. Op dit bord zou, aldus betrokkene, naast de vermelding dat het een graf betrof, tweemaal de naam van een overledene, eenmaal de vermelding van een onbekende vrouw en tweemaal die van een onbekende man hebben gestaan, en dat in het Servo-Kroatisch. Op beide fotokopieën, zoals genoemd onder b), is een bord zichtbaar.

- f) De commandant van de SSV-compagnie van Dutchbat III heeft op 28 juni een kaart gestuurd van de compound Potocari, waarop hij het noodgraf heeft ingetekend. De locatie komt overeen met de plaatsbepaling op basis van de fotokopieën.
- g) Tijdens het gesprek op 29 juni opperde de heer [] dat mogelijk in de moestuin ten noorden van de compound een man die zelfmoord had gepleegd, begraven zou zijn. Nader onderzoek heeft aangetoond dat deze man zich in een fabrieksgebouw ten zuidwesten van de compound heeft verhangen en door zijn familie in een maïsveld is begraven. Tevens deelde de heer [] informatie van een Dutchbat III veteraan, die op een kaart heeft ingetekend dat zich een graf ten noordoosten van de watertank zou bevinden. Bij controle bleek dat betrokken militair in 1995 een gedetailleerde verklaring heeft afgelegd, waarin staat dat het noodgraf zich tussen de posten B en C op circa 15 meter van het hek zou bevinden; een locatie die overeenkomt met de plaatsbepaling op grond van de fotokopieën. Deze militair heeft overigens destijds het bord met grafschrift geplaatst.

3) Samenvatting

Het onderzoek tot nu toe leidt tot de conclusie dat het noodgraf zich op basis van de bij het Ministerie van Defensie beschikbare gegevens in 1995 hoogstwaarschijnlijk heeft bevonden op de locatie zoals aangegeven op gevoegde kaart (bijlage I). In dit noodgraf zijn vijf stoffelijke overschotten ter aarde besteld, waarvan één vermoedelijk geïdentificeerd kan worden als mevrouw Behara Delilović; van de overige vier personen is een signalement beschikbaar (bijlage II). Het is de onderzoekers niet bekend of sinds juli 1995 exhumatie van de stoffelijke overschotten uit het noodgraf heeft plaatsgevonden.

4) Vervolgstappen

Ik stel de volgende vervolgacties voor:

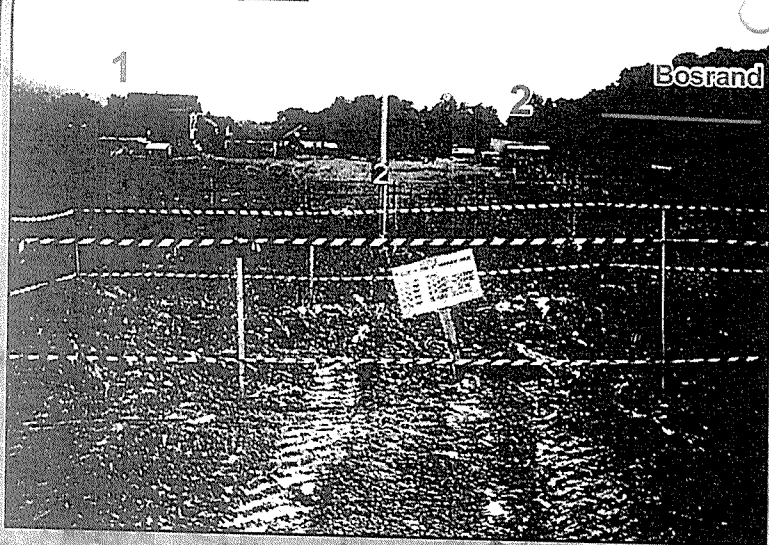
- a) D.z.v. Hr. Ms. Ambassade te Sarajevo de onderzoeksbevindingen (zie bijlage III) ter beschikking te stellen van de Bosnische autoriteiten en, indien gewenst, d.z.v. DCom de media te informeren,
- b) Dezerzijds de heer [] te informeren,
- c) Het onderzoek naar de 'open einden' voort te zetten.

Directeur Nederlands Instituut voor Militaire Historie

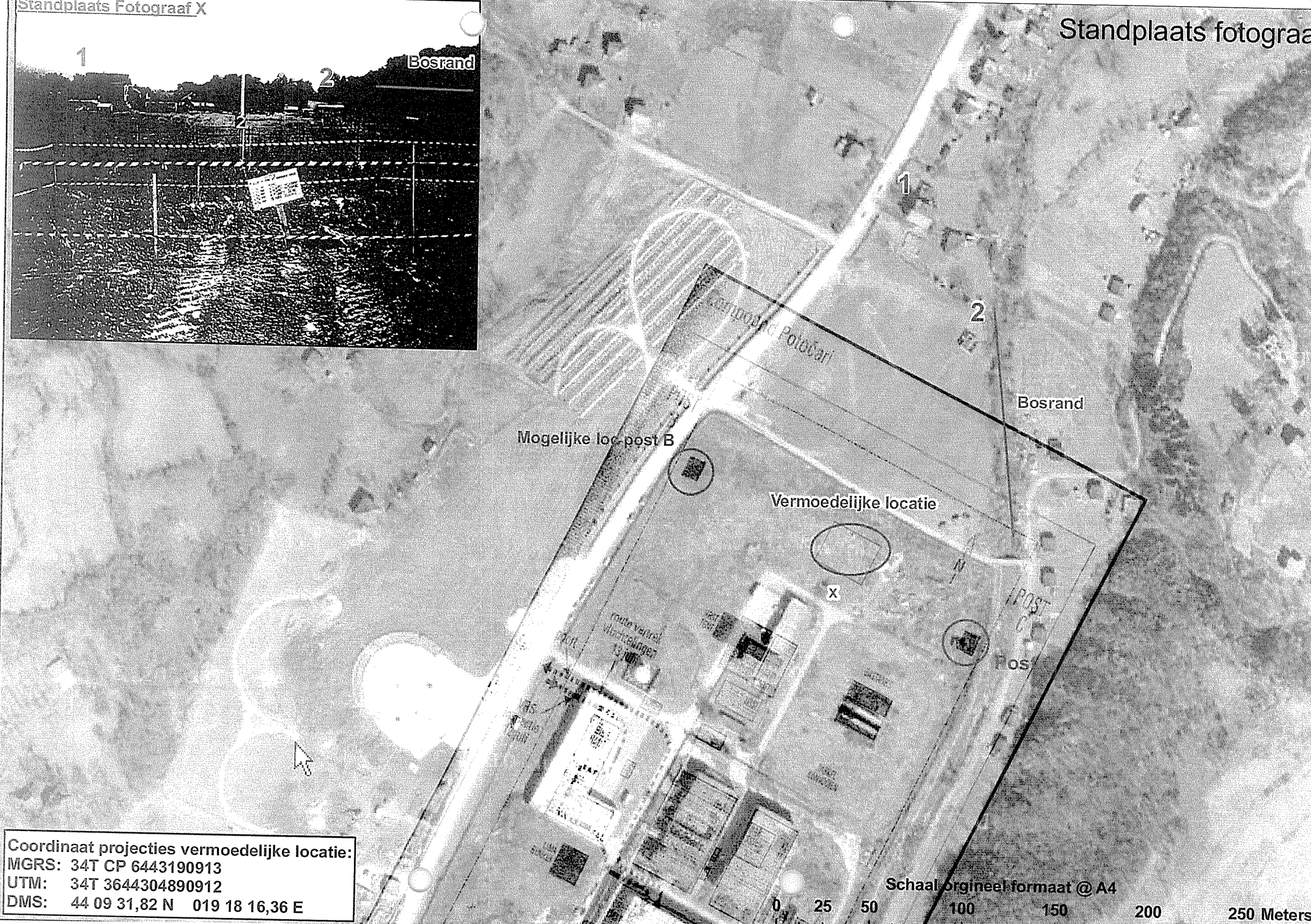

Drs. P.H. Kamphuis

Standplaats Fotograaf X

Standplaats fotograaf

Coördinaat projecties vermoedelijke locatie:
 MGRS: 34T CP 6443190913
 UTM: 34T 3644304890912
 DMS: 44 09 31,82 N 019 18 16,36 E

Schaal origineel formaat @ A4

0 25 50 100 150 200 250 Meters

dag, 3, 1: gade : KHAR UWPROFOR
 Info: tachment: SREBRENICA
 len : 10 juli t/m 16 juli 1995

Det c :

Toeg :

e
 ns
 vn l
 bale
 rd,
 ezig

MUTATIERAPPORT S R E B R E N I C A

Mut. no:	DTG:	Naam:	B I J Z O N D E R H E D E N:
toce eer	101110jul95 02762/95		[redacted], deelt mede, dat mil trainingspak, cpl vermist en weet niet waar gebleven is. Middels een VRA en aantekening van afgehandeld.
mer;	101900jul95		bunker alarm tot 22.45 uur, tevens fase rood
en	110600jul95	:	bunker alarm tot 121300jul95, fase groen, tevens assistentie ivm opvang van Moslim vluchtelingen.
en tst:	130900jul95 02763/95		[redacted] verzoekt aanwezig te zijn bij begrafenis van een Moslim baby en Pv op te maken Personalia; [redacted], jongen, geboren 13-7-1995 overleden op 13-7-1995 te Potocari. P. Sr 138/95.
Ra wer sa, cor 25 ipol	130920jul95 02764/95		Aoo [redacted] van de verbandplaats alhier deelt mede, dat een persoon was overleden. [redacted] en [redacted] terplaatsse vaststellen identiteit en begraven van het stofoverschot. Betreffende: Een man's persoon (Moslim), leeftijd ongeveer 70 jaar, verdere gegevens onbekend. Overleden (natuurlijke dood) te Potocari. P. Sr 138/95.
id. Pot akt Ka	131415jul95 02765/95		Aoo [redacted] van de verbandplaats alhier deelt mede, dat een persoon was overleden. [redacted] en [redacted] terplaatsse vaststellen identiteit en begraven van het stofoverschot. Betreffende: Een man's persoon (Moslim), leeftijd ongeveer 75 jaar, verdere gegevens onbekend. Overleden (natuurlijke dood) te Potocari. P. Sr. 138/95.

1	141600jul95 02766/95		Aoo [redacted] van de verbandplaats alhier deelt mede, dat e persoon was overleden. en terplaatse ivm vaststellen identiteit en begraven van het stoffelijk overschot. Betreffende: Een vrouw's persoon (Moslim), leeftijd ongeveer 20 jaar, verdere gegevens onbekand. Overleden (natuurlijke dood) te Bratunac in Bosnie Hercegovina. P. Sr. 138/95.
67: z: :	151030jul95 02767/95		Aoo [redacted] van de verbandplaats alhier deelt mede, dat ee persoon was overleden. en terplaatse ivm vaststellen identiteit en begraven van het stoffelijk overschot. Betreffende: Behara [redacted], vrouw's persoon (Moslim) leeftijd ongeveer 70 jaar, verdere gegevens onbekend. Overleden (natuurlijke dood) te Potocari. P. Sr. 138/95
de sde:	151400jul95 02768/95		[redacted] geboren op [redacted] [redacted], korporaal, [redacted]. [redacted] 1 (NL) VN Infbat te Potocari, deelt mede, dat hij zijn zakagenda en DM 300, tijdens bunkeralarm vermist. Hij had de zijn woudlandtas gedaan en bij terugkeer zag hij dat zijn zakagenda met DM 300,- niet meer aanwezig was. PV OD opgemaakt, no Sr. 139/95.
1 at e vm ljk	160900jul95		Voorbereidingen vertrek.

Men. 17 juli 1995
C det. Karlo Grebrenica.
oy,
it e
vm
jk
da:

Report on the investigation into the location of a temporary grave at Potocari

- 1) On Monday 20 June, the Netherlands Minister of Defence ordered an investigation to be conducted into the possible location of the temporary grave at Potocari. To that end, an investigation team was formed consisting of representatives from the Netherlands Institute of Military History, the Netherlands Defence Staff, the Royal Netherlands Army and the Directorate of Legal Affairs of the Netherlands Ministry of Defence.
The investigation team gathered and analysed relevant sources that were of the disposal of the Ministry of Defence. In addition, extensive consultations were held with Dutchbat III veteran D. Maat.
- 2) On the basis of the information currently available, the conclusion that in 1995 the temporary grave was probably at the location as indicated on the enclosed map (Annex I) would appear to be justified.
The remains of five persons were buried in this temporary grave, one of whom can probably be identified as Ms Behara Delilović. The following details are known of the other four persons:
 - a) Muslim baby, boy, born on 13-07-1995, died in Potocari on 13-07-1995.
 - b) A man (Muslim), aged about 70, further details unknown. Died (natural causes) in Potocari.
 - c) A man (Muslim), aged about 75, further details unknown. Died (natural causes) in Potocari.
 - d) A woman (Muslim), aged about 20, further details unknown. Died (natural causes) in Bratunac.
- 3) The investigators do not know whether exhumation of the remains from this temporary grave has taken place since July 1995.

